

УДК 327(477)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.46.34>

МАЛІ АЛЬЯНСИ У ФОРМАТІ БЕЗПЕКОВОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ

Ірина Дудко

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби,
вул. Антона Цедіка, 20, 02000, м. Київ, Україна*

Інна Погорелова

*Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
пр. Перемоги, 54/1, 03057, м. Київ, Україна*

Стаття присвячена аналізу міжнародно-політичної суб'єктності малих альянсів як формату безпекової стратегії України. В колі уваги авторок статті – окреслення потенційно дієвих моделей малих альянсів, орієнтованих на досягнення безпекових орієнтирів України – Люблінського трикутника як союзу України, Польщі Литви; Асоційованого тріо України, Грузії, Молдови; Квадриги як безпекового об'єднання України і Туреччини; союзу України, Великої Британії, України. В статті розглядаються міжнародно-політичні витоки і перспективи інституціоналізації та розвитку малих альянсів з погляду на інтереси сторін-партнерів; прогнозуються вектори малих альянсів у вимірі безпекової стратегії України як на етапі протистояння агресору в умовах широкомасштабної агресії РФ, так і повоєнної відбудови України, становлення стійкої системи безпеки н Європейському континенті

В статті зазначається, що Україна активно включена в процес структуризації міжнародного безпекового середовища через ініціативну участь у формуванні малих альянсів як формату безпекової стратегії країни. Завданням політичного керівництва і зовнішньополітичного відомства України є активізація формальної і практичної інституціоналізації малих альянсів, орієнтація їх на реалізацію прагматичних інтересів країн-партнерів. Для України – це допомога на етапі протидії агресору, перспектива серйозної підтримки щодо реалізації євроатлантичних інтеграційних орієнтирів, повоєнної відбудови, стабільному розвитку. Для країн партнерів – отримання надійного союзника в досягненні безпекових й інших цілей, які набувають загальноєвропейського значення. В статті стверджується, що здатність проведення проактивної зовнішньої політики, зокрема, через малі альянси – додатковий аргумент щодо спроможності перетворення України на регіонального лідера та активного актора європейської системи міжнародних відносин.

Ключові слова: Україна, малі альянси, міжнародно-політична суб'єктність, безпекова стратегія, структуризація міжнародного середовища.

Серед масштабних завдань зовнішньої політики і дипломатії, які набувають на сьогодні не тільки національного, а й глобального значення, – формування нової системи міжнародної безпеки із визначенням місця в ній України. По суті це завдання розглядається як складова перемоги країни над агресором, спроможності повоєнної відбудови України на засадах чітких і надійних союзницьких відносин, орієнтованих на підтримку стабільного миру на європейському континенті, повагу до міжнародного права, територіальну цілісність, вільний геополітичний вибір держав.

Об'єктивно, найбільш надійним шляхом гарантування національної безпеки й суверенітету України вважається інтеграція країни в НАТО. Втім, з урахуванням достатньої невизначеності перспектив членства України в Альянсі за умов широкомасштабної агресії РФ та відсутності абсолютного консенсусу щодо членства України в НАТО країн-членів,

доцільним вважається формування нових міжнародних (передусім, регіональних) об'єднань із входженням до них, поряд з Україною, інших впливових гравців, здатних гарантувати міжнародну безпеку. В колі уваги – стратегія малих альянсів, яка підтримується на сьогодні на рівні експертного і політичного середовища України. Так, коментуючи ініціативу щодо створення малих альянсів з огляду на обставини зовнішньополітичних відносин, Міністр закордонних справ Д.Кулеба наголосив на необхідності «більш вузьких альянсів односторонніх, готових діяти». «Ми більше не чекаємо, коли нас кудись запросять, – уточнив міністр. – Ми вже сьогодні об'єднуємо навколо України найближчих партнерів і односторонніх для того, щоб разом вирішувати цілком конкретні проблеми, які стоять перед Україною і регіоном. Це протидія російській агресії проти України і загрозам в Чорному морі, зміцнення безпеки і обороноздатності нашої держави, інтеграція України і Грузії в НАТО, а разом з Молдовою – в ЄС» [1].

Такий підхід, висловлений Міністром закордонних справ України ще наприкінці 2021 року, набув особливої гостроти в умовах широкомасштабної агресії Росії, зумовлюючи, своєю чергою, актуальність відповідних наукових розвідок як платформи формування конкретизованих напрямів зовнішньої політики і дипломатії України.

Зазначимо, що проблематика малих альянсів почала викликати науковий інтерес українських вчених з урахуванням напрацювань низки публікацій В.Мицика, С.Горовенка, А.Гетьманчука, С.Солодкого, С.Герасимчука, В.Студінського, С.Желіховського, Є.Магди, Т. Моїсєєвої, І.Кудлай [2–6], інших авторів. Втім, як достатньо новий напрям політичного дослідження – проблематика малих альянсів – не може вважатися вичерпаною як з урахуванням необхідності формування узагальненого бачення зазначеної проблематики, так і продовження її аналізу з погляду на зовнішньополітичне і внутрішньополітичне сприйняття сутності і перспектив розвитку малих безпекових об'єднань в умовах російсько-української війни.

Метою статті є аналіз міжнародно-політичної суб'єктності малих альянсів як формату безпекової стратегії України. Реалізація зазначеної мети передбачає розгляд наступних складових завдань теми, а саме:

- 1) окреслення потенційно дієвих моделей малих альянсів, орієнтованих на досягнення безпекових орієнтирів України;
- 2) визначення міжнародно-політичних витоків і перспектив інституціоналізації та розвитку малих альянсів з погляду на інтереси сторін-партнерів;
- 3) прогнозування векторів малих альянсів у вимірі безпекової стратегії України

Досягнення поставленої мети передбачає застосування наступних методів дослідження: описативного політичного аналізу для визначення потенційно дієвих альянсів безпекової політики України; системного методу аналізу як методології розгляду альянсів з урахуванням зовнішніх впливів та внутрішніх факторів їх функціонування; методу прогнозування, що дозволяє визначити певні перспективні для України тенденції розвитку малих альянсів у вимірі протистояння агресору.

Об'єктивно до кола таких об'єднань можна віднести «Люблінський трикутник» з Україною, Польщею і Литвою; «Асоційоване тріо» з Грузією і Молдовою; «Квадригу» з Туреччиною; союз України, Польщі й Великої Британії, функціонування яких з урахуванням актуальних проблем сучасної безпекової політики України заслуговує на спеціальний розгляд, а також узагальнення у вимірі спроможності малих альянсів виступати в якості чинників стабільності і безпеки на національному, регіональному і загальноєвропейському рівні.

«Люблінський трикутник» (лит. *Liublino trikampis*, пол. *Trójkat Lubelski*) як союз України, Польщі і Литви можна розглядати, зокрема, як найбільш показове регіональне

об'єднання трьох держав з орієнтованістю на політичний, економічний, соціальний, культурний діалог, не виключаючи й безпекову складову. Дослідники відносять організаційні витоки формування союзу до 2014/2015 рр. із формуванням литовсько-польсько-української бригади імені великого гетьмана Костянтина Острозького у складі чотирьох з половиною тисяч військовослужбовців. В липні 2021 р. на Яворівському полігоні (Львів) було проведено спільне багатонаціональне тактичне навчання «ЛитПолУкрбриг», що визначило тенденцію на сприйняття перспектив розвитку безпекового характеру союзницьких відносин країн-партнерів, хоча очікуванням сторін, відповідно до засадничих документів, залишались й євроінтеграційні наміри України.

28 липня 2020 р. міністри закордонних справ України, Республіки Польща та Литовської Республіки підписали в м.Люблін Спільну декларацію щодо заснування Люблінського трикутника, метою якого визнано зміцнення співпраці та діалогу між країнами, спільну протидію агресії Росії в Україні та сприяння інтеграції України в ЄС та НАТО. «Міністри закордонних справ України, Республіки Польща та Литовської Республіки визнають багатовікові історичні та культурні зв'язки між своїми народами. Вони також усвідомлюють переваги подальшого посилення політичних, економічних, інфраструктурних, безпекових, оборонних та культурних зв'язків між своїми країнами у сучасному світі», – заявляється в Декларації. І далі: «Міністри звертають увагу на роль України, Польщі та Литви у процесі формування сучасних політичних, культурних та соціальних реалій Центральної Європи. Водночас, вони підкреслюють стратегічне значення посилення співпраці між Європейським Союзом, НАТО і країнами Східного партнерства, і приділяють належну увагу діяльності Ініціативи трьох морів...» [7].

Слід зазначити в аспекті останнього, що перспективність Люблінського об'єднання, поряд з політиками, визнають й представники наукового середовища, посилаючись на тяглість історичних традицій сприйняття взаємодії сторін – від Люблінської унії 1569 року як реальної політико-правової основи державності Речі Посполитої до уявленого в історичній ретроспективі ХХ ст. геополітичного і оборонного проекту Міжмор'я (за участі, зокрема, України, Польщі, країн Балтії), а також чинної від 2016 р. економічної ініціативи Тримор'я 12 країн Центральної та Східної Європи. В колі уваги вчених – й потенціал Люблінського трикутника слугувати інтересам країн-учасниць, включно з євроатлантичними прагненнями України як позиції сторін. «“Люблінський трикутник” – це новий тристоронній формат співпраці, що ґрунтується на традиціях та історичних зв'язках трьох країн», – відмічає в цьому відношенні дослідник С. Желіховський. – Таке об'єднання, як Річ Посполита, теж було утворено саме в місті Любліні. І саме відтоді тягнеться традиція до єднання народів, які проживають на теренах Східної і Центральної Європи». І далі, як наслідок роздумів автора при порівнянні «Люблінського трикутника» з «Веймарським» як об'єднання Франції, Німеччини, Польщі. «“Люблінський трикутник” покликаний допомогти Україні пройти шлях інтеграції до західних структур. Посилена співпраця з Польщею як лідером регіону дасть змогу пришвидшити інтеграцію до Західного світу, отримати досвід, який набула Польща», – зазначає дослідник [8].

Зазначене поєднання підтримує й Є.Магда, підкреслюючи водночас, що «Люблінський трикутник» здатний виявити себе ефективнішим за «Веймарський», оскільки у країн, які його створили – Польщі, Литви і України – більше спільних інтересів. «Один із цих спільних інтересів – гарантувати безпеку в регіоні. А саме, спільно протидіяти російській агресії, зокрема й інформаційній... У цього «трикутника» є серйозні перспективи», – дійшов висновку автор [8]. Схожі позиції є притаманними й В. Студинському, який стверджує, що «Литва, Польща і Україна в силу свого географічного, історичного, політичного

та економічного розвитку постійно знаходилися і знаходяться в системі взаємовідносин, що так чи інакше формують певну європейську безпекову вісь та лінію захисту західної цивілізації, що простягається від Балтійського моря на півночі і до Чорного моря на півдні...». Так, Литва, Польща та Україна «мають доволі солідний потенціал...», – стверджує автор [5, с. 135].

На підтвердження зазначеного – процес інституціоналізації Люблінського об'єднання, яке продемонструвало від 2020 року високу динаміку активності та розвитку. За повідомленням Д. Кулеби, зокрема, лише за рік в Люблінському трикутнику відбулися дев'ять зустрічей: три зустрічі міністрів закордонних справ, одна зустріч національних координаторів Люблінського трикутника, дві зустрічі керівників відомств з національної безпеки, три зустрічі парламентарів. Навесні був заснований Молодіжний Люблінський трикутник [9].

У липні 2021 року, на полях 4-ї Міжнародної конференції з питань реформ в Україні, глави МЗС України, Литви та Польщі – Д. Кулеба, Г. Ландсбергіс, З. Рау – підписали два нових документи Люблінського трикутника: Дорожню карту подальшої взаємодії та Декларацію про європейську спадщину та спільні цінності, а також ухвалили План спільних дій з протидії дезінформації. Дорожня карта визначила основні напрямки співпраці Люблінського трикутника, серед яких безпека, оборона, енергетика, протидія кіберзагрозам, торгівля, культура і боротьба з пандемією COVID-19. Декларація про європейську спадщину, серед іншого, підтвердила європейську перспективу України, засудила російську агресію, тимчасову окупацію українських територій та деструктивні дії Росії в Чорному морі. У документі висловлювалась підтримка Кримській платформі та підтверджувався намір сторін тісно співпрацювати задля деокупації Кримського півострова. Детальний план дій боротьби проти дезінформації та пропаганди передбачав підготовку регулярних доповідей та розробку механізму спільного реагування на російські дестабілізаційні кампанії, обмін досвідом та посилення інституційних спроможностей з протидії гібридним загрозам [10].

20 жовтня 2021 року під час онлайн-брифінгу Д. Кулеба зазначив, що «Люблінський трикутник активно розвивається та охоплює все нові ділянки взаємодії трьох країн на всіх рівнях – урядовому, парламентському, громадянського суспільства» та анонсував засідання міжпарламентської асамблеї Люблінського трикутника у Варшаві [11]. Підбиваючи підсумки функціонування Люблінського трикутника як нового регіонального альянсу, голова зовнішньополітичного відомства назвав десять пріоритетів його роботи:

- 1) протидія агресивній політиці РФ;
- 2) військова й оборонна взаємодія з використанням потенціалу НАТО та ЄС, де незамінною є Литовсько-Польсько-Українська Бригада;
- 3) кібербезпека та боротьба з дезінформацією;
- 4) боротьба з наслідками пандемії COVID-19;
- 5) економічна співпраця, протидія нелегальним фінансовим потокам та податковим злочинам, координація у сфері трудової міграції;
- 6) енергетична взаємодія, протидія реалізації Північного потоку-2;
- 7) культурна, наукова та освітня співпраця, молодіжні обміни;
- 8) координація в інших регіональних форматах і міжнародних організаціях;
- 9) питання перетину кордону, боротьби з порушенням митних правил, норм фітосанітарної сертифікації;
- 10) співпраця безпекових інституцій [4].

Додамо також, що увагу і бажання підтримати динаміку контактів з Києвом було підкреслено у польському Карпачі у ході XXX Економічного форуму. 9 вересня 2021 року

прем'єр-міністр України Д. Шмигаль заявив про потребу проведення зустрічі глав урядів Люблінського трикутника. 15 вересня 2021 року міністр закордонних справ України Д. Кулеба висловив думку про доцільність організації й зустрічі глав держав [4]. Така зустріч у вигляді першого саміту Люблінського трикутника відбулась 20 грудня 2021, на якій Президенти Польщі, Литви, України А. Дуда, Г. Науседа, В.Зеленський підписали спільну декларацію, яка зафіксувала підтримку членства України в ЄС та НАТО. У документі лідери, зокрема, підтвердили чітку відданість подальшому розширенню їхньої співпраці зі значного кола питань, таких як безпека, оборона, економіка, енергетика тощо [12].

Заявлені виміри знайшли реалізацію впродовж наступного 2022-початку 2023 рр. як прояв динаміки розвитку відносин країн-учасниць об'єднання в умовах широкомасштабної агресії Росії. Так, 14 березня 2022 Кабінет міністрів України оприлюднив спільну заяву очільників уряду Люблінського трикутника, в якому сторони засудили «безпрецедентне, жорстоке, неспровоковане військове вторгнення Росії в Україну». Прем'єр-міністри Польщі та Литви закликали негайно надати Україні статус країни-кандидата в Європейському союзі; висловили готовність продовжити надавати підтримку Україні, її уряду та її народу в цій екзистенційній боротьбі всіма можливими способами, в тому числі економічно, шляхом надання військової техніки та гуманітарної допомоги [13].

26 листопада під час спільної зустрічі у Києві Прем'єр-міністри Польщі М. Моравецький, Литви І. Шимоніте, України Д. Шмигаль підписали спільну заяву, в якій підкреслили «значну роль Люблінського трикутника у консолідації міжнародної підтримки України у протидії збройній агресії Росії», а також «підтвердили готовність продовжувати активну співпрацю у відновленні територіальної цілісності та суверенітету України в її міжнародно визнаних кордонах». Голови урядів трьох держав підтвердили готовність до поглиблення співпраці з питань відновлення європейської безпеки та захисту та просування демократичних цінностей у світі; заявили про «готовність активізувати дискусію в Альянсі щодо запрошення України до переговорів про вступ до НАТО з огляду на майбутній у 2023 році саміт НАТО у Вільнюсі». Уряди Литовської Республіки та Республіки Польща висловили надію на якнайшвидше досягнення відчутного прогресу на цьому шляху [14].

11 січня 2023 р. відбувся другий саміт Президентів країн-учасниць Люблінського трикутника, на якому В.Зеленський, Г.Науседа, А.Дуда прийняли Декларацію на підтвердження наміру сторін продовжувати «багатовікові стратегічні зв'язки між Україною, Литвою та Польщею». Лідери Литви та Польщі підтвердили готовність надалі зміцнювати обороноздатність України; підтримувати Україну стільки, скільки буде потрібно, зокрема продовжуючи надавати потужну військову, оборонну, політичну, дипломатичну, економічну, логістичну та гуманітарну допомогу. В декларації підтверджено намір взаємодіяти на тристоронньому, європейському та міжнародному рівні щодо питання деокупації територій України; відзначено, що члени НАТО Литва та Польща підтримують Україну в тому, щоб стати частиною Альянсу, шойно це дозволять умови, докладаючи зусиль для досягнення консенсусу серед союзників [15].

Зазначені позиції слугують на підтвердження процесу активної політичної комунікації сторін Люблінського трикутника як регіональної структури, яка, відповідно до Спільної заяви міністрів закордонних справ України, Республіки Польща та Литовської Республіки з нагоди другої річниці з дня створення об'єднання, довела провідну роль малих альянсів у забезпеченні максимально результативної міждержавної взаємодії, досягнення спільних цілей в рамках міжнародних організацій. За два роки співпраця між трьома країнами досягла якісно нового рівня ефективності та продемонструвала стійкість й здатність протистояти найсерйознішим викликам для європейської безпеки, – зазначається

в документі [16]. Так, не можна переоцінити підтримку України з боку Польщі і Литви в євроатлантичних структурах, рівень розвитку двосторонніх відносин зазначених країн з Україною в безпековій сфері з урахуванням військової, матеріально-технічної, гуманітарної допомоги, що отримують ЗСУ і українське суспільство від країн-партнерів.

Втім, якщо оцінити функціонування Люблінського трикутника як альянсу, то він залишається скоріше провідником інтересів України на міжнародному рівні, ніж самостійно діючою структурою (зокрема, безпекового характеру), здатною опікуватись проблемами регіону. Об'єктивно стримуючим фактором щодо цього є обмеженість ресурсу країн-членів альянсу діяти в якості самостійного актора безпекової сфери. Крім того, зрозумілим є фактор внутрішніх зобов'язань Литви і Польщі щодо ЄС і НАТО, коли діяльність країн поза зазначених інтеграційних об'єднань може сприйматися в якості суперечливих факторів по відношенню до їх загальної стратегії.

Втім, як це визнається на політичному рівні, платформа Люблінського трикутника не обмежується виключно безпековими проблемами, включаючи широкий спектр економічних, соціальних, гуманітарних, інших вимірів, які зберігають значний потенціал свого розвитку. Так, актуальними залишаються висновки аналітиків початкового етапу формування трикутника, що співпраця сторін вимагає подальшої соціальної та політичної інституціоналізації, що дасть змогу більш плідно реалізувати тристоронню співпрацю між країнами. Перша полягає в тому, щоб переконати суспільства трьох держав у важливості такої співпраці та пояснити її цілі. Друга полягає в необхідності формування міжурядових, міжвідомчих і міжпарламентських структур, інших інституційних форм на рівні «мозкових» та аналітичних центрів. Люблінський трикутник повинен якнайшвидше вийти із декларативної фази, має повстати середньостроковий план його розвитку. Розвиток Трикутника слід поділити на співпрацю «жорстку» (політичну, військову) та «м'яку» (історична та освітня політика, спрямована на активізацію ментальних процесів) [17, с. 40–41]. Обмеження на сьогодні обох можливих сфер функціонування трикутника стримує потенціал його впливів на міжнародні відносини та звужує перспективи реалізації взаємовигідних інтересів сторін.

Визнаємо, що суттєві обмеження є притаманними й іншим формуванням, що потенційно можуть мати серйозний вплив на регіональні безпекові процеси, і зокрема таких, як «Асоційоване тріо» з Грузією і Молдовою або «Квадрига» як формат взаємодії з Туреччиною.

«Асоційоване тріо» як союз України з Грузією і Молдовою відзначається, зокрема, тією специфікою, що не презентує себе як безпековий альянс з урахуванням тенденції на спільну реалізацію євроінтеграційних орієнтирів. Втім реалізація членства в Євросоюзі не може розглядатися поза перспективи поширення на регіон країн-членів тріо безпекових гарантій ЄС як з погляду внутрішньо безпекових програм Євросоюзу, так і підтримки європейської системи безпеки з боку НАТО. Так, формування спільної стратегії наближення до Євросоюзу Асоційованого тріо об'єктивно має передбачати спільний формат дій у безпековій сфері як з урахуванням внутрішньої взаємодії країн-членів, так і співробітництва альянсу з ЄС.

Показово у даному відношенні, що засадничі документи Асоційованого тріо не виключали, поряд з перспективою спільних інтеграційних проєктів в різних сферах, і безпекової складової щодо набуття членства в ЄС. Так, початковим документом, який визначив мету, сферу дії та механізми співробітництва держав-членів, став Меморандум про взаєморозуміння між МЗС України, Грузії та Молдови щодо започаткування посиленого співробітництва з питань європейської інтеграції – Асоційованого Тріо, підписаний 17 травня

2021 року в Києві главами зовнішньополітичних відомств країн Д. Кулебою, Д. Залкалані, А. Чоккой. Сторони-підписанти домовилися спільно та у діалозі з інституціями ЄС та державами-членами ЄС просувати поширення діалогу між Європейською Комісією та «Асоційованим Тріо», включно з новими тематичними сферами посиленої співпраці, зокрема транспорті, енергетики, цифрової трансформації, зеленою економікою, юстицією і внутрішніми справами, стратегічними комунікаціями, охороною здоров'я. Серед орієнтирів – посилення безпекової та оборонної співпраці з ЄС із особливим наголосом на протидії гібридним загрозам, зміцненні кіберстійкості, участі у місіях та операціях СПБО, а також участі в проєктах Постійного структурованого співробітництва ЄС... [18].

Схожі ідеї знайшли підтвердження, своєю чергою, в Декларації Батумського саміту глав-держав Асоційованого тріо – Грузії, Республіки Молдова та України від 19 липня 2021 року за підписами Президентів С. Зурабішвілі, М. Санду, В. Зеленським з окресленням широкої сфери співробітництва сторін – від політичного діалогу та просування економічної та галузевої інтеграції з ЄС до безпекової сфери задля кращого реагування на виклики регіональної та європейської безпеки. Учасники саміту визнали, що спроби анексії Росією та незаконна окупація територій Грузії, її агресія на сході України та тимчасова окупація Криму, а також невіршений конфлікт у Придністровському регіоні Республіки Молдова являють серйозну загрозу для регіону і Європи в цілому. «Ми готові опрацювати разом з ЄС шляхи мирного врегулювання конфліктів та забезпечити довготривалий мир, стабільність та безпеку в регіоні, в тому числі шляхом посилення ролі та залучення – ЄС», – говориться в документі [19].

Період 2021р. виявив певну динаміку розвитку Альянсу, насамперед, в політичному відношенні як офіційне визнання Асоційованого тріо на 23-му Саміті Україна – Європейський Союз в жовтні 2021 року, а далі – 6-му саміті Східного партнерства в грудні 2021 року [20; 21]. Зазначене набуло характеру певного прориву з урахуванням того, що початково оформлення нового формату співпраці України, Грузії та Молдови в межах «Східного партнерства» набуло вельми стриманих оцінок на рівні керівництва і окремих країн-членів Євросоюзу через побоювання, що новоутворене об'єднання може «підірвати», або, взагалі «розвалити» «Східне партнерство» [6, с. 152]. Аналіз заяв, виступів, інтерв'ю європейських чиновників дозволяє зробити висновки, що метою Брюсселя залишалося збереження «Східного партнерства», тоді як «Асоційоване Тріо» сприймалося як спроба оновлення або навіть зміни сталої системи при тому, що самі країни тріо становили невід'ємну частину «Східного формату».

Об'єднаною відповіддю на це глав держав/урядів «Асоційованого тріо» – Грузії, Республіки Молдова та України за підсумками Саміту Східного партнерства стала заява, що ініціатива «Асоційоване тріо» просуває європейський вибір, європейські прагнення та європейську ідентичність своїх народів, покликана посилити співпрацю з питань європейської інтеграції та залишається відданою подальшому стратегічному розвитку Східного партнерства відповідно до принципів диференціації та інклюзивності [22].

Проявом зазначеного, принаймні на етапі, що передував офіційному визнанню тріо з боку ЄС, стали зустрічі на рівні політичного керівництва країн-членів як передумови інституційної розбудови альянсу. Втім, якщо підвести підсумок процесу, то він не набув скільки-небудь завершеного характеру, залишаючись, скоріше, за слухним виразом експертів, «механізмом координації меседжів країн-членів Асоційованого тріо Брюсселю, ніж платформою реальних дій» [6, с. 152].

Можна погодитись з думкою, що члени «тріо» не виробили конкретних інструментів спільного руху до кінцевої мети при тому, що розвиток політичних подій вніс суттєві

зміни в євроінтеграційні перспективи і можливості країн. Мовиться про надання Україні в червні 2022 року, в умовах широкомасштабної агресії РФ, статусу кандидата в ЄС; такий же статус отримала і Молдова при тому Грузія залишилась на стадії асоційованого партнера ЄС – тенденції, що уможливило відокремлене, або, принаймні, двостороннє (на рівні Україна-Молдова) просування країн до членства в Євросоюзі при відставанні в цьому процесі Грузії. Відчутні відмінності виявили себе серед країн Асоційованого тріо й по відношенню до проблем безпеки в Європі за умов російсько-української війни, коли Україна чинить потужний опір агресору, Молдова заявляє про збереження нейтралітету, а політичне керівництво Грузії виявляє тенденцію на підтримку відносин з РФ.

Зазначені фактори, вірогідно, вплинули на гальмування процесу інституціоналізації «тріо» при відчутній потребі подальшої координації політики сторін в інтеграційній сфері. Показовим, зокрема, є створення в грудні 2022 року, як результат зустрічі Прем'єрів України (Д. Шмигала) і Молдови (Н. Гаврилиці), двосторонньої робочої групи країн, завдання якої полягатиме в координації руху обох країн до Європейського Союзу [23]. Звертає на себе увагу й зростаюче розуміння сторін в необхідності підтримки України, яка захищає на сьогодні не тільки свою незалежність, а й незалежність демократичної Європи. «Російська війна проти України чинить надзвичайний вплив на всі аспекти нашої безпеки, в тому числі ризик військовий...», – заявила Президент Молдови М.Санду на Мюнхенській конференції з безпеки в лютому 2023 р. «Україна тримає нас у безпеці», – підкреслила президентка [24].

Так, визнаючи певні протиріччя позицій країн-членів Асоційованого тріо, варто підкреслити, що вони не є системними. Активізація процесу становлення й розвитку об'єднання цілком залежить від політичної волі керівництва країн, дипломатичної діяльності, спрямованої на конкретизацію й визначення механізмів співпраці, які відповідатимуть позиціям й інтересам сторін.

«Квадрига» як двосторонній, зокрема, оборонний формат співпраці міністрів закордонних справ і міністрів оборони (2+2) України і Туреччини потребує таких же зусиль з метою розвитку й актуалізації діяльності у вимірі гострих проблем й викликів сучасності. Відправною датою функціонування об'єднання вважається зустріч в Стамбулі 16 жовтня 2020 Президентів двох країн – В. Зеленського і Р.Т. Ердогана, результатом якої стала домовленість про створення нового формату політико-безпекових консультацій Туреччини і України. Втім засадами формування об'єктивно можна вважати й Спільну декларацію про створення Стратегічної ради високого рівня між Україною та Туреччиною від 25 січня 2011 року, яка встановила стратегічне партнерство між двома країнами і визначила механізм його реалізації [25].

18 грудня 2020 року в Києві відбулася інавгураційна зустріч у новому форматі. Метою створення «Квадриги», міністерські засідання якої планувалось проводити щорічно, проголошувалось обговорення найбільш актуальних питань у галузі політики і регіональної безпеки, координація спільних дій та опрацювання нових проектів у політичній, безпековій, економічній та оборонно-промисловій галузях [25].

Зупиняючись на сутності співробітництва сторін та ролі в цьому відношенні «Квадриги», Д.Кулеба зазначав в жовтні 2021 року, в процесі підготовки чергового засідання Стратегічної ради високого рівня, що «Україна та Туреччина працюють над розвитком стратегічного партнерства та одного з наших нових форматів міжнародної взаємодії – «Квадриги». У цьому форматі ми зміцнюємо військово-політичну співпрацю України та Туреччини і безпеку Чорноморського регіону загалом». Він підкреслив, що серед регіональних альянсів та нових міжнародних форматів України, до яких входять Люблінський трикутник, Асоційоване тріо, Кримська платформа, саме «Квадрига» з Туреччиною має

найбільш яскраво виражений безпековий вимір. І далі: «Україна та Туреччина виступають як два потужних партнери, які зміцнюють один одного...» [26].

Зазначені оцінки знайшли підтвердження в реальних показниках військово-технічного співробітництва, що знаходили втілення на другу половину 2021 року, за підрахунками аналітиків, в понад 50 спільних проєктів. Турецькі оборонні підприємства виявили себе у співпраці з Україною у сфері цифрових систем зв'язку, ударних дронів, авіаційного високоточного озброєння тощо. Серед поставок Україні – сучасні засоби захищеного радіозв'язку, безпілотні авіаційні комплекси, охолоджувальні тепловізори для встановлення на системи керованого протитанкового озброєння, сучасні зразки високоточних авіаційних боєприпасів, артилерійські боєприпаси та багато іншого, що необхідно для української армії та оборонної промисловості. Своєю чергою, українські підприємства започаткували спільні проєкти зі створення військово-транспортного літака, систем активного захисту для бронетехніки та радіолокаційних систем, постачали сучасні авіаційні двигуни, високоточні засоби ураження та інші корисні для Туреччини готові продукти та технології [27]. Можна передбачити, таким чином, що Туреччина зробила помітний внесок у зміцнення обороноздатності України напередодні широкомасштабної агресії РФ.

Разом з тим, від початку російсько-української війни Туреччина, одна з небагатьох країн-членів НАТО, не тільки надала українській армії додаткові безпілотники, а й посприяла їх виробленню під Києвом із використанням українських двигунів. Військовий імпорту України з Туреччини в I кварталі 2022 року сягнув \$59,1 млн, що у 30 разів більше порівняно з показниками аналогічного періоду минулого року. А загальний об'єм оборонного експорту Туреччини на фоні війни за цей період зріс на 48,6% [28].

Крім того Туреччина засудила Росію за вторгнення в Україну, послідовно від 2014 року виступаючи за відновлення територіальної цілісності України, включно поверненням Україні Криму. У 2022 році, виступаючи на саміті Кримської платформи, Р.Т. Ердоган підкреслив, що деокупація українського Криму є вимогою міжнародного права, а також важливим елементом глобальної безпеки і стабільності [29]. У військовому відношенні – Туреччина перекрыла протоку Босфор для військових кораблів, щоб унеможливити концентрацію в Чорному морі резерву для масштабної десантної операції біля Одеси; у гуманітарному – виступила посередником щодо звільнення з полону захисників Маріуполя, транспортування зернових караванів в Європу, відчинила двері для українських біженців. Туреччина підтримала резолюцію Генасамблеї ООН про призупинення участі Росії в Раді з прав людини.

Разом з тим Туреччина – єдина країна НАТО, яка продовжила торговельні відносини з Росією, та прагне отримати вигоду від заміщення західних компаній на російській території. Є багато економічних причин, як туризм і торгівля, а також великий експорт з Росії, які Туреччина не бажає ігнорувати. В березні 2022 року Росія стала головним зовнішньоторговельним партнером Туреччини. Обсяг її експорту сягнув \$4,1 млрд. Керівництво країни вважає, що Туреччина має керуватися лише власними інтересами, щоб «не дозволити замерзнути своїм громадянам без російського газу». Також офіційна Анкара відмовилась підтримати міжнародні санкції проти Росії, стверджуючи про наміри зберегти канал діалогу з Москвою [28].

Отже, визнаючи успіхи співробітництва України і Туреччини в межах «Квадриги», важливо не тільки зберегти висхідну динаміку її розвитку, а й використати досягнутий рівень довіри сторін задля стримування проросійських впливів на політичне керівництво Анкари. Завданням дипломатії в даному відношенні є запобігання зсуву лідерів Туреччини

в русло проросійських інтересів, опрацювання вимірів безпекової політики «Квадриги», відповідної прагматичним орієнтирам і потребам сторін.

Тристоронній союз Великої Британії, України, Польщі можна віднести до ще однієї перспективної безпекової ініціативи об'єднання, яке водночас потребує зростаючої дипломатичної підтримки задля перетворення на впливовий чинник міжнародних відносин.

Тенденція тристороннього союзу Великої Британії, України, Польщі почала набувати реалізації через координацію зусиль щодо підтримки Кримської платформи, співпраці у галузі кібер- та енергетичної безпеки, зміцнення стратегічних комунікацій з акцентом (після початку широкомасштабної агресії РФ проти України) на безпековому чинникові. Д. Кулеба анонсував малий альянс між трьома державами 1 лютого 2022 р., а його започаткування було оголошено 17 лютого 2022 р., коли Міністр закордонних справ України та тодішня Державна секретарка Великої Британії Л. Трасс офіційно повідомили в Києві про запуск тристороннього формату співпраці за участю Польщі. У спільній тристоронній заяві щодо цього стверджувалось, що країни посилюватимуть спільну роботу для забезпечення стабільності та посилення стійкості України, зміцнюючи демократію на кордоні у Східній Європі. «Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії та Республіка Польща продовжуватимуть надавати Україні підтримку, стоячи з Україною в єдності перед обличчям триваючої російської агресії та залишаючись повністю відданими тому, щоб стояти поруч з українським народом у його зусиллях із захисту суверенітету, незалежності та територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів», – заявлялось в документі [30].

Варто визнати, що окреслена в заяві платформа допомоги набула від початку широкомасштабної агресії нового рівня реалізації, враховуючи, що Велика Британія і Польща – серед найбільш активних європейських партнерів України вже від 2014 року. Військова, гуманітарна і економічна підтримка України з боку, зокрема, Великої Британії сягнула майже 4 млрд фунтів з часу вторгнення. Сполучене Королівство є найбільшим постачальником військової допомоги для України після Сполучених Штатів, з підтримкою на суму 2,3 млрд фунтів у 2022 році. Щонайменше така ж сума очікується і 2023 року [31]. Значною і багатомірною залишається підтримка України з боку Польщі, яка тільки за обсягами зброї та військової техніки перебувала на кінець 2022 року на шостому місці серед країн-партнерів [32].

Допомога Україні з боку Великої Британії і Польщі в межах трикутника з переважним акцентом на озброєння дає змогу деяким аналітикам сприймати взаємодію сторін у вимірі тристороннього партнерства, а не союзу. «На відміну від України, у Польщі та Британії бракує запиту на розвиток Українсько-польсько-британського «союзу», не кажучи вже про те, що саме визначення «союз» сприймається у двох столицях доволі неоднозначно, – відмічають, зокрема, А.Гетьманчук і С.Солодкий. – Ні в Лондоні, ні у Варшаві наразі не готові відповісти на питання, що три країни можуть робити у рамках трикутника такого, що б вони не могли робити у двосторонньому форматі. Є консенсусне бачення, що на сьогодні ці відносини варто розглядати виключно як ще один формат допомоги Україні, передусім військової. Але й такий формат швидше вбачається у координації короткострокових зусиль, аніж напрацюванні довгострокових спільних ініціатив...» [3].

На користь таких висновків може слугувати й той чинник, що союз, принаймні до кінця 2022 року, не набув ознак інституціоналізованого об'єднання. «Малий альянс між Україною, Великою Британією і Польщею, про створення якого було оголошено 17 лютого 2022 року, формально пригальмовано, – зазначав з цього приводу Надзвичайний та

повноважний посол України у Сполученому Королівстві В. Пристайко. – Він досі не має офіційної назви, альянс так і не був документально задекларований...».

Окреслюючи водночас сутнісний зміст взаємодії країн в межах трикутника, Посол зазначив, що на практиці союз працює. «Тобто формально цей союз набув матеріальних рис». Посол додав, якщо Україна стане членом Альянсу, союз трьох країн всередині НАТО буде працювати ще більш активно [33].

Такий підхід відображає реальний внесок країн у протистояння агресору, орієнтованість сторін на відновлення системи безпеки на Європейському континенті, забезпечення сталого безпекового розвитку Європи у повоєнний період. Мова може йти й про більш системні геополітичні інтереси як потенціал розвитку союзницьких відносин сторін. Для України – це отримання масштабної допомоги у військовому та безпековому секторах, ствердження країни як впливового актора на рівні інтеграційних об'єднань. Для Британії – отримання надійного і потужного союзника на європейському континенті з перспективою реалізації концепції «глобальної Британії» після Brexit. Для Польщі – можливість залучення до союзницьких відносин ядерну державу та постійного члена Ради безпеки ООН, забезпечення, таким чином, країни в умовах історично діючої загрози з боку РФ.

Отже формування тристороннього союзу Великої Британії, України, Польщі має реальні перспективи в реалізації початково проголошених цілей. Політичною стороною кроків в цьому напрямі залишається підтримка і поглиблення взаємозв'язків країн як на рівні політикуму, так і суспільної сфери; дипломатичною стороною – переконання партнерів у вагомості договірних союзницьких відносин як основи оновленої моделі безпекової політики, здатної протистояти викликам і загрозам стабільному миру.

Так, можемо констатувати, що міжнародне безпекове середовище переживає структурізацію; з'являються нові союзи та об'єднання, які набувають формату малих альянсів. Україна проактивно включена в цей процес, і важливим для українського політикуму, як і зовнішньополітичного відомства залишається продовження формальної і практичної інституціоналізації цих альянсів орієнтація їх на реалізацію прагматичних інтересів країн-партнерів. Малі альянси можуть перетворитися на частину загальноєвропейської стратегії безпеки, здатної протистояти існуючим і новим загрозам і викликам миру в Європі. Для України – це допомога на етапі протидії агресору, перспектива серйозної підтримки щодо реалізації євроатлантичних інтеграційних орієнтирів, повоєнної відбудови, стабільному розвитку. Для країн партнерів – отримання надійного союзника в досягненні безпекових й інших цілей, які набувають загальноєвропейського значення. Новітня історія знає приклади міжнародних утворень, які не змогли реалізувати себе з урахуванням покладених на них надій. Здатність проведення проактивної зовнішньої політики, зокрема, через малі альянси – додатковий аргумент щодо спроможності перетворення України на регіонального лідера та активного актора європейської системи міжнародних відносин.

Список використаної літератури

1. Не тільки НАТО і ЄС. Як і навіщо Україна створює альянси з найближчими сусідами. РБК-Україна. 2021. 07 жовтня. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/nato-es-zachem-ukraina-sozdaet-alyansy-blizhaysimi-1633555435.html>
2. Мицик В., Горовенко С. Участь України у створенні нової архітектури регіональної безпеки у сфері захисту прав людини. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Міжнародні відносини: період. наук. вид.* 2021. № 2(54). С. 77-84. URL: <file:///C:/Users/admin/Downloads/4256-15372-1-PB.pdf>

3. Гетьманчук А., Солодкий С. Перспективні напрямки розвитку співпраці у форматі Україна-Велика Британія-Польща з урахуванням національних інтересів і затверджених зовнішньополітичних пріоритетів України. *Центр «Нова Європа» Аналітичний портал*. URL: <https://analytics.intsecurity.org/ua-uk-pl-trilateral-cooperation/>
4. Герасимчук С. Люблінський трикутник. Як уникнути «бермудизації»? *Міжнародний фонд відродження*. Аналітичне дослідження. URL: <http://prismua.org/wp-content/uploads/2022/01/Lublin3.pdf>
5. Студінський В.А. Люблінський трикутник у системі економічної безпеки Європи в контексті російсько-української війни 2014–2022 рр. *Економічний вісник університету*. 2022. Вип. 53. С. 132–138. URL: <http://ehsupir.uhsp.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/6289/Studinskyi%20V.%20Liublinskyi%20trykutnyk%20u%20systemi%20ekonomichnoi%20bezpeky%20Yevropy%20v%20konteksti%20rosiisko-Ukrainskoi%20viiny%202014-2022%20rr..pdf?sequence=1&isAllowed=y>
6. Моїсеєва Т.М., Кудлай І.В. «Асоційоване тріо»: оцінки, проблеми, перспективи. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Історичні науки. 2022. Том 33(72). № 1. С. 149–156. URL: https://hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/1_2022/22.pdf
7. Спільна декларація міністрів закордонних справ України, Республіки Польща та Литовської Республіки щодо заснування Люблінського трикутника. Опубліковано 28 липня 2020 року. URL: <https://mfa.gov.ua/news/spilna-deklaraciya-ministriv-zakordonnih-sprav-ukrayini-respubliki-polshcha-ta-litovskoyi-respubliki-shchodo-zasnuvannya-lyublinskogo-trikutnika>
8. Лігостова О., Дейниченко Р. «Люблінський трикутник»: коментарі експертів. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/Trykutnyk-eksperty/5522207.html>
9. Дмитро Кулеба: Люблінський трикутник - один з ключових елементів нової безпекової стратегії України. Міністерство закордонних справ України, опубліковано 28 липня 2021 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/dmitro-kuleba-lyublinskij-trikutnik-odin-z-klyuchovih-elementiv-novoyi-bezpekovoyi-strategiyi-ukrayini>
10. Міністри Кулеба, Ландсбергіс та Рау підписали нові документи Люблінського трикутника. Міністерство закордонних справ України, опубліковано 07 липня 2021 року. URL: <https://mfa.gov.ua/news/ministri-kuleba-landsbergis-ta-rau-pidpisali-novi-dokumenti-lyublinskogo-trikutnika>
11. Кулеба анонсував засідання міжпарламентської асамблеї Люблінського трикутника у Варшаві. *Укрінформ*. 20.10.2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3335785-kuleba-anonsuvav-zasidanna-mizparlamentskoi-asamblei-lublinskogo-trikutnika-u-varsavi.html>
12. Вступ України в Євросоюз і НАТО: лідери Люблінського трикутника підписали декларацію. *Укрінформ*. 20.12.2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3372374-lideri-lublinskogo-trikutnika-pidtrimuut-vstup-ukraini-v-evrosouz-i-nato.html>
13. «Люблінський трикутник»: Україна, Польща та Литва оприлюднили спільну заяву. 14.03.2022. URL: <https://www.unian.ua/politics/lyublinskiy-trikutnik-ukrajina-polshcha-ta-litva-oprilyudnili-spilnu-zayavu-novini-ukrajina-11743090.html>
14. Спільна заява Прем'єр-міністрів України, Литовської Республіки та Республіки Польща про результати зустрічі Люблінського трикутника. Департамент комунікацій Секретаріату Кабінету Міністрів України, опубліковано 26 листопада 2022 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/spilna-zayava-premyer-ministriv-ukrayini-litovskoyi-respubliki-ta-respublika-polshcha-pro-rezultati-zustrichi-lyublinskogo-trikutnika>
15. Спільна декларація Президентів Люблінського трикутника за результатами другого саміту. 11 січня 2023. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/01/11/spilna-deklaraciya-prezydentiv-lyublinskogo-trykutnyka-za-rezultatamy-drugogo-samitu/>

16. Спільна заява міністрів закордонних справ України, Республіки Польща та Литовської Республіки з нагоди другої річниці з дня створення Люблінського трикутника. Міністерство закордонних справ. Опубліковано 28 липня 2022 року. ULR: <https://mfa.gov.ua/news/spilna-zayava-ministriv-zakordonnih-sprav-ukrayini-respubliki-polshcha-ta-litovskoyi-respubliki-z-nagodi-stvorennya-lyublinskogo-trikutnika>
17. Стан та перспективи стратегічного партнерства Польщі та України. Погляд з Польщі та України. Аналітична доповідь. Institute of Central Europe. Люблін-Київ 2021. ULR: https://ies.lublin.pl/wp-content/uploads/2022/01/stan-i-perspektywy-partnerstwa_ua_web-1.pdf
18. Меморандум про взаєморозуміння між МЗС України, Грузії та Молдови щодо започаткування посиленого співробітництва з питань європейської інтеграції – Асоційованого Тріо. Опубліковано 17 травня 2021 року. ULR: <https://mfa.gov.ua/news/memorandum-pro-vzayemorozuminnya-mizh-mzs-ukrayini-gruziyi-ta-moldovi-shchodo-zapochatkuвання-posilenogo-spirvobitnictva-z-pitan-yevropejskoyi-integraciyi-asocijovanogo-trio>
19. Декларація Батумського саміту, схвалена главами держав Асоційованого тріо – Грузії, Республіки Молдова та України. 19 липня 2021 року. ULR: <https://www.youtube.com/watch?v=daErC-T1tvM>
20. Спільна заява за підсумками 23-го Саміту Україна – Європейський Союз. 12 жовтня 2021 року. ULR: <https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-za-pidsumkami-23-go-samitu-ukrayina-yevropejsk-71037>
21. Спільна декларація за підсумками шостого Саміту Східного партнерства. 16.12.2021. ULR: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/node/4355>
22. Спільна заява глав держав/урядів «Асоційованого тріо» – Грузії, Республіки Молдова та України за підсумками 6-го Саміту Східного партнерства. 15 грудня 2021 року. ULR: <https://www.president.gov.ua/news/spilna-zayava-glav-derzhavuryadiv-asocijovanogo-trio-gruziyi-72097>
23. Україна та Молдова координуватимуть рух в ЄС. *Голос України*. 2022. 8 грудня. ULR: <http://www.golos.com.ua/article/366674>
24. Санду заявила, що Україна тримає Молдову в безпеці від рф. *Укрінформ*. 2023. 18 лютого. ULR: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3671833-sandu-zaavila-so-ukraina-trimae-moldovu-v-bezpeci-vid-rf.html>
25. IDEF-2021: чому Україна та Туреччина приречені на збройову дружбу. Ч.1. *Defence Express*. 2021. 17 серпня. ULR: https://defence-ua.com/people_and_company/idef_2021_chomu_ukrajina_ta_turechchina_prirechni_na_zbrojovu_druzhbu_ch1-4519.html
26. «Квадрига» зміцнює військово-політичну співпрацю України та Туреччини і безпеку Чорноморського регіону загалом. *АрміяІнформ*. 2021. 13 жовтня. ULR: <https://armyinform.com.ua/2021/10/13/kvadyrga-zmicnyuye-vijskovo-politychnu-spirvpraczu-ukrayiny-ta-turechchynu-i-bezpeku-chornomorskogo-regionu-zagalom/>
27. IDEF-2021: чому Україна та Туреччина приречені на збройову дружбу. Ч.2. *Defence Express*. 2021. 18 серпня. ULR: https://defence-ua.com/people_and_company/idef_2021_chomu_ukrajina_ta_turechchina_prirechni_na_zbrojovu_druzhbu_ch2-4522.html
28. Турецький інтерес у війні росії проти України. *Укрінформ*. 2022. 19 квітня. ULR: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3461716-tureckij-interes-u-vijni-rosii-proti-ukraini.html>
29. Ердоган на саміті Кримської платформи: «Крим має повернутися до складу України». *LB.ua*. 2022. 23 серпня. ULR: https://lb.ua/world/2022/08/23/527163_erdogan_samiti_krimskoi.html
30. Спільна заява Міністра закордонних справ України, Державної секретарки Великої Британії та Міністра закордонних справ Республіки Польща. Опубліковано

- 17 лютого 2022 року. URL: <https://mfa.gov.ua/news/spilna-zayava-ministra-zakordonnih-sprav-ukrayini-derzhavnoyi-sekretarki-velikoyi-britaniyi-ta-ministra-zakordonnih-sprav-respubliki-polshcha>
31. У Великобританії назвали розміри допомоги Україні під час війни. *УНІАН*. 2023. 8 лютого. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/u-velikobritaniji-nazvali-rozmiri-dopomogi-ukrajini-pid-chas-viyni-na-shcho-pishli-koshti-12138042.html>
32. Моїсєєв В. Як війна в Україні допомагає військовій промисловості Польщі та Чехії. *Економіка України*. 2022. 28 листопада. URL: <https://thepage.ua/ua/economy/vijskova-dopomoga-ukrayini-z-boku-polshi-ta-chehiyi>
33. Союз України, Польщі й Великої Британії формально пригальмовано, однак він працює на практиці — Пристайко. *Суспільне*. 2022. 1 серпня. URL: <https://suspilne.media/266571-souz-ukraini-polsi-j-velikoi-britanii-formalno-prigalmovano-odnak-vin-pracue-na-praktici-pristajko/>

SMALL ALLIANCES IN DIMENSION OF SECURITY STRATEGY OF UKRAINE

Iryna Dudko

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Educational and Scientific Institute of Public Administration and Public Service,
Anton Tsedik str., 20, 02000, Kyiv, Ukraine*

Inna Pogorelova

*Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
Peremohy ave., 54/1, 03057, Kyiv, Ukraine*

The article is dealt with analysis of the international and political subjectivity of small alliances as a format of Ukraine's security strategy. The authoress of the article outline potentially effective models of small alliances focused on achieving Ukraine's security benchmarks – the Triangle of Lublin as a union of Ukraine, Poland, Lithuania; Associated Trio of Ukraine, Georgia, Moldova; Quadriga as a security association of Ukraine and Turkey; union of Ukraine, Great Britain, Ukraine. The article discusses the international political origins and prospects for the institutionalization and development of small alliances in terms of the interests of partner parties; vectors of small alliances in the dimension of Ukraine's security strategy both at the stage of confronting the aggressor under the conditions of large-scale Russian aggression as well as under post-war reconstruction of Ukraine, and formation of a stable security system on the European continent

The article notes that Ukraine is actively involved in the process of structuring the international security environment through initiative participation in the formation of small alliances as a format of the country's security strategy. The task of the political leadership and the Foreign Ministry of Ukraine is to intensify the formal and practical institutionalization of small alliances, focusing them on the realization of the pragmatic interests of partner countries. For Ukraine, this is assistance at the stage of countering the aggressor, the prospects of serious support for the implementation of Euro-Atlantic integration guidelines, post-war reconstruction, and stable development. For partner countries – to obtain a reliable ally in achieving security and other goals that are of pan-European importance. It is argued in the article that the ability to pursue a proactive foreign policy, in particular, through small alliances, is an additional argument for the ability to transform Ukraine into a regional leader and active actor in the European system of international relations.

Key words: Ukraine, small alliances, international political subjectivity, security strategy, structuring of the international environment.